

non possit naturaliter videre corpus Christi, ut est in Eucharistia, potest tamen ad id divinitus & supernaturaliter elevari. Ex quo probata manet secunda pars conclusionis, cum enim modus quo corpus Christi est in Sacramento, non sit coloratus, sed solum intelligibilis, non continetur intra objectum specificativum potentiae visivae, sed solum intellectivae, subindeque non potest videri ab oculo corporeo, sed solum percipi & cognosci ab intellectu creato. Unde Sanctus Thomas hic art. 7. ad. 2. *Oculus Christi videt seipsum sub Sacramento existentem, non tamen potest videre ipsum modum essendi quo est sub Sacramento, quod pertinet ad solum intellectum.* Quibus verbis aperte docet uramque partem nostra conclusionis.

18. Sed Dices, cur S.Thomas, concedens oculum corporalem Christi, videre seipsum in Sacramento existente, id negat de aliis oculis gloriois? Subiungit enim: *Nec tamen est simile de alio oculo gloriose, quia etiam oculus Christi est sub hoc Sacramento, in quo non conformatur ei oculus gloriatus.*

Respondeo oculum Christi in Eucharistia existente, in eo differre ab aliis oculis gloriois, quod cum sit in Sacramento ad modum sui corporis, id est modo indivisibili & inextenso, sui corporis in Sacramento existentis speciem, quamvis indivisibilem & inextensem, connaturaliter recipit, propter connaturalem cum ipius corpore unionem; alter vero oculus gloriatus, non est capax recipiendo connaturaliter species ab objecto illo, quia quantuncunque gloriatus sit, objectum tamem suum, non nisi per species extensas, videre naturaliter potest, quas corpus Christi in Eucharistia non diffundit. Et hoc est quod voluit S.Thomas, dum dixit: *Quia etiam oculus Christi est sub hoc Sacramento, in quo non conformatur ei oculus gloriatus.* Ceterum quod alij oculi glorioi, extra Sacramentum existentes, possint divinitus & supernaturaliter videre corpus Christi in Eucharistia existens, non negat S.Doctor, sed id expressè assertit in 4. dist. 11. qu. 1. art. 4. quæstiunc. 1. ad 1. dicens: *Oculus Christi extra species Sacramentalis existens, non videt seipsum intra species Sacramentalis existentem, nisi miraculose; & similiter alij oculi glorioi non vident ipsum hic, nisi forte per miraculum.*

19. Objicies primò contra priam partem hujus assertionis: Nullum objectum potest videri sine specie; Sed corpus Christi in Sacramento existens, nullam sui speciem emittere potest, & per medium in potentiam visivam diffundere; cum talis emissio & diffusio speciei exigat extensionem & contactū quantitatū medijs, quia non competit corpori Christi in Eucharistia: Ergo corpus Christi in Sacramento existens videri nequit oculo corporeo.

Respondeo quod licet corpus Christi in Eucharistia existens, connaturaliter & de potentia Dei ordinaria, speciem sui emittere, & in sensu immittere nequeat; nulla tamen est repugnantia, quod per actionem naturali altiore, Deo supernaturaliter concurrens, & supplente in objecto defectum extensionis localis (sicut interdum supplet defectum presentiae & indistantiae, ut constat in Beato Stephano, terra Christum stantem in celo vidente) sui in oculum speciem emitat. Et dato quod hoc esset impossibile, negari tamen non potest, quia Deus immediate per seipsum, talem speciem in oculo producere posset, in hoc enim nulla appetet repugnantia.

20. Dices, talis species à corpore Christi emissa, aut à Deo immediatè producta, vel esset divisibilis, vel indivisibilis: Si indivisibilis, non posset recipi

QUARTUS

in oculo corporeo extenso: Si divisibilis, non posset representare corpus Christi existens in Eucharistia modo indivisibili & inextenso.

Respondeo quod species illa esset divisibilis, & nihilominus representaret corpus Christi existens in Eucharistia; licet enim species divisibilis representare nequeat objectum indivisibiliter existens, si existat indivisibiliter, tam in ordine ad se, quam in ordine ad locum; secus verò si existat indivisibiliter tantum in ordine ad locum, & sit divisibile in ordine ad se; unde cum corpus Christi in Eucharistia, habeat extensionem integralē partium in se, quamvis careat extensione locali, per speciem divisibilem oculo corporeo representari potest.

21. Objicies secundò contra secundam partem ejusdem conclusionis: Si oculus corporeus videret corpus Christi ut existens in Sacramento, & tamen modum quo in eo existit non perciperet, unum ab alio abstrahere, potentia enim cognoscens unum, non cognito alio sibi coniuncto, dicitur abstrahere seu præscindere unum ab alio: Sed potentia visiva, cum sit corporea & immerita materia, abstractio non est, ut docet Philosophus: Ergo oculus corporeus non potest videre corpus Christi, ut existens in Sacramento, nisi etiam ipsum modum quo ibi existit videat.

Respondeo negando sequelam Majoris, & distinguendo probationem illius: Potentia cognoscens unum, non cognito alio sibi coniuncto, abstrahere dicitur: si illud quod non cognoscitur pertineat ad objectum potentiae, concedo. Si non pertineat ad illud objectum, nego. Sic enim quando visus percipit colorem pomii, non percipiendo ejus odorrem, non dicitur abstrahere unum ab alio, quia odor pomii ad objectum potentiae visivae non pertinet. Item oculi Christum in terris conversantem videntes, ipsum quidem existentem videbant, ejus tamen existentiam & subsistentiam divinam minime percipiebant; & tamen talis visio non erat abstractiva, quia existentia & subsistentia ad objectum specificativum potentiae visivae non pertinent. Ita pariter, licet oculus corporeus videret supernaturaliter Christum in Sacramento existentem, non viso modo supernaturali quo ibi existit, non diceretur abstrahere unum ab alio; quia talis modus, cum sit spiritualis & incorporatus, intra objectum potentiae visivae non continetur.

CAPUT VI.

De accidentibus Eucharisticiis.

Accidentia panis & vini in Eucharistia remanere, peracta consecratione, non solum fides docet, & plura Concilia dictiunt, sed etiam certo sensu experientia constat: videmus enim in hostia consecrata albedinem, gustamus saporem, tangimus figuram, &c. Non minus certum est, illa tunc remanere sine illo subiecto substantiali, non enim inherent substantiae panis & vini, cum illa definet per consecrationem, neque corpori & sanguini Christi, alias corpus Christi in Eucharistia esset alterabile, corruptibile, & localiter extensus; neque alteri substantiae, loco panis & vini substitutæ, hoc enim repugnat proprietati verborum formæ consecrationis, quia non corpus Christi, sed substantia illa sub accidentibus demonstratur: Ergo nullum datur subiectum substantiale cui tunc inhærent,

DE EUCHARISTIÆ SACRAMENTI. 125

inhærent, subindeque illa sine subiecto substanciali conservantur, divina virtute sustentante, ut ait S.Thomas h̄c qu.77. artic.1. Cum autem Deus dicitur sustentare, non est existimandum quod concurrat materialiter & subiectivè; id enim nimis imperfectionis est, quam ut Deo tribui possit; sed sustentat efficienter, quatenus supplet per efficientiam id quod de concursu materiali desideratur. Nemo etiam putare debet, per hoc aliquam inferri prædictis accidentibus violentiam; cum omni enti insita sit universalis ad obediendum Creatori obedientia, quæ omni est peculiari propensione antiquior & vehementior.

2. Cum ergo accidentia Eucharistica careant subiecto substanciali, nullique inhærent substanciali, sequitur illa subjectari in quantitate panis & vini, gerentes vices substanciali, & principij receptivi & sustentativi ut quod, improbabilis enim videatur sententia Nominalium, existimantium omnia accidentia esse sine subiecto, & existere per se, hoc namque est multiplicare miracula sine necessitate, quia supposito quod detur quantitatē subsistere per se, illa potest aliis substatre accidentibus, & gerere vices substanciali; præsertim quia illa inter accidentia corporea primum tenet locum, & est prima dispositio materiae, maximeque accedit ad genus causæ materialis. In hoc convenienter ferè omnes Theologi, sed difficultas est & controversia inter illos, per quid Deus faciat quantitatē per se subsistere, & aliis substatre accidentibus, an immediate per seipsum, & per solam manutentiam seu concursum specialem, quo quantitatē sine subiecto conservat, vel per aliquum modum existēdi per se, similem ei quo substantia existit per se, & independenter a subiecto sustentante? Ut ergo dicendi modus probabilis est, sed secundus videtur probabilior, tum quia hic modus existēdi per se, supplet vicem subiecti, per illum magis connaturaliter existit quantitas, quam per solam manutentiam Dei extinsēcam, seu concursum illam conservantem sine subiecto. Tum etiam, quia, admisso tali modo, melius intelligitur & explicatur, quomodo quantitas panis & vini, quæ ante consecrationem erat subiectum receptivum sustentativum, solum quo ceterorum accidentium, fiat subiectum receptivum & sustentativum quod. Tum denique, quia conveniens videtur, quod sicut quantitas post consecrationem gerit vices substanciali, ita recipiat modum aliquem per se existēdi, qui sit participatio quadam modi quo substantia per se existit, independenter ab omni subiecto sustentante. Quamvis enim modus inhæsionis non possit communari substantiae, benè tamen modus per se existēdi accidenti; quia licet repugnet quod substantia ad statum accidentis dejectatur, nihil tamen verat, ut accidentis divinitus elevetur, ad participationem modi existēdi substantiae. Ex quo intelliges, modum illum per se existēdi quantitatē Eucharistice à Deo communicatum, substancialē esse, non verò accidentale, ut aliqui existimant. Nec refert si dicas, quod modus non potest esse perfectior suo modificato; si autem modus iste esset substancialis, perfectior esset suo modificato, nimirum quantitate, quæ est purum accidentis. Ad hoc enim facile respondetur, quod quamvis modus connaturalis rei quam modificat, non possit esse illa perfectior, benè tamen modus superioris ordinis & supernaturalis, cuiusmodi est ite de quo agimus. Non valet etiam quod aliqui objiciunt, nempe nihil substantiale remanere in Eucharistia, peracta consecratione, sed accidentia sola, ut docet Tridentinum

CAPUT VII.

Quomodo ex speciebus sacramentalibus aliquid generari possit?

3. **A**D sensum patet, & ipsa experientia constat, aliquid ex speciebus sacramentalibus generari posse; videmus enim ex speciebus consecratis generari vermes ex humiditate, vel cineres ex illarum combustionē, aut acetum ex corruptione specierum vini. Sed quomodo horum generatio fiat, difficilē explicari potest. Quod enim generatur fit ex aliqua materia, e cuius sinu forma educitur: Sed sub speciebus sacramentalibus non est alia materia, nisi corporis Christi, quod est incorruptibile; materia enim panis desit per conversionem ipsius in corpus Christi, ut de fide certum est: Ergo videtur impossibile aliquid ex speciebus sacramentalibus generari.

4. Quidam antiqui Theologi, quos refert D.Thomas hic artic.5. ut ab hac difficultate se expedirent, dixerunt quod dum vermes, aut similia in hoc Sacramento generantur, talis generatio non fit ex speciebus sacramentalibus, sed ex aere circumstante. Alij quos ibidem recenset, affirmarunt, hanc generationem fieri ex substantia panis & vini redeunte. Sed utraque haec sententia, à veritate profus est aliena, ut ibidem ostendit S.Doctor. Prima quidem, quia ex aere non solent talia, puta vermes, cineres, aut acetum generari; & licet non circunstant aëris, sed species recludentur in corporibus solidis, ut auro, vel argento, similis accedit generatio. Secunda verò, quia cum substantia panis & vini sit conversa in corpus & sanguinem Christi, non potest redire manébilibus speciebus, nisi vel per conversionem corporis & sanguinis Christi in ipsam, quæ conversio iterata non debet admitti, cum nullus haecenus agnoverit. Vel per reproductionem illius, quæ etiam admittenda non est, quia cum de via ordinaria idem numero non reproducatur, multiplicarentur miracula sine necessitate; quod ut monet S.Doctor, in hoc mysterio omnino vitandum est.

5. Non valet etiam quod dicunt Scotus & Valquez, nempe vermes aut cineres, qui interdum vindicant ex speciebus Eucharisticis produci, à Deo miraculose creari. Tum quia D.Thomas & alii Theologi communiter docent, illa per generationem & educationem, non verò per creationem, produci. Tum etiam, quia cū in illa verminum aut cinerum productione, vera generatio salvare possit, ut constabit ex infra dicendis, non est cut ad creationem, nec recurratur, & miracula sine necessitate multiplicentur. Ex quo etiam impugnata manet aliquorum sententia, qui existimant quod dum vermes in Eucharistia generantur, quantitas panis miraculose convertitur à Deo in totum compostum. Talis enim conversio non posset dici generatio, cum forma non educeretur ē sinu materiae, & præter-